



REPUBLIKA HRVATSKA
VRHOVNI SUD REPUBLIKE HRVATSKE
Z A G R E B

Broj: I Kž-Us 1/2020-4

U I M E R E P U B L I K E H R V A T S K E
P R E S U D A

Vrhovni sud Republike Hrvatske, u vijeću sastavljenom od sudaca Vesne Vrbećić kao predsjednice vijeća te Žarka Dundovića i Dražena Tripala kao članova vijeća, uz sudjelovanje više sudske savjetnice - specijalistice Martine Setnik kao zapisničarke, u kaznenom predmetu protiv opt. X. H., zbog kaznenog djela iz čl. 328. st. 1. Kaznenog zakona ("Narodne novine", broj 125/11, 144/12, 56/15, 61/15, 101/17 i 118/18 – dalje: KZ/11) i dr., u povodu žalbi Ureda za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta (dalje: USKOK) i opt. X. H., podnesenih protiv presude Županijskog suda u Osijeku od 14. lipnja 2019. broj K-Us-7/18, u sjednici održanoj 19. veljače 2020.,

pre s u d i o j e :

I. Prihvaća se žalba USKOK-a, preinačuje se pobijana presuda u odluci o kazni te se opt. X. H. za kazneno djelo iz čl. 328. st. 1. KZ/11 utvrđuje kazna zatvora u trajanju od 2 (dvije) godine, a za kazneno djelo iz čl. 329. st. 1. toč. 2. u vezi s čl. 326. st. 1. KZ/11 utvrđuje se kazna zatvora u trajanju od 4 (četiri) godine i 6 (šest) mjeseci pa se opt. X. H. uz primjenu čl. 51. KZ/11 osuđuje na jedinstvenu kaznu zatvora u trajanju od 6 (šest) godina.

II. Odbija se kao neosnovana žalba opt. X. H. te se u ostalom pobijanom, a nepreinačenom dijelu potvrđuje se prvostupanijska presuda.

Obrazloženje

Pobijanom presudom Županijskog suda u Osijeku opt. X. H. je proglašen krivim zbog počinjenja jednog kaznenog djela zločinačko udruženje iz čl. 328. st. 1. KZ/11, za koje mu je na temelju tog propisa utvrđena kazna zatvora u trajanju od jedne godine i jednog kaznenog djela počinjenje kaznenog djela u sastavu zločinačkog udruženja iz čl. 329. st. 1. toč. 2. u vezi s čl. 326. st. 1. KZ/11, za koje mu je na temelju čl. 329. st. 1. toč. 2. KZ/11 utvrđena kazna zatvora u trajanju od tri godine i pet mjeseci te je opt. X. H. uz primjenu čl. 51. KZ/11 osuđen na jedinstvenu kaznu zatvora u trajanju od četiri godine.

Na temelju čl. 5. i 77. KZ/11 u svezi s čl. 560. Zakona o kaznenom postupku ("Narodne novine", broj 152/08, 76/09, 80/11, 91/12, 143/12, 56/13, 145/13, 152/14, 70/17 i 126/19 - dalje: ZKP/08) od opt. X. H. je oduzeta imovinska korist ostvarena kaznenim djelom

u iznosu od 355.516,08 kn koji iznos predstavlja kunsku protuvrijednost iznosa od 48.000,00 eura po srednjem tečaju HNB-a na dan 14. lipnja 2019. na način da je pod toč. I izreke te presude utvrđeno da novčani iznos od 355.516,08 kn predstavlja imovinsku korist koju je opt. X. H. ostvario kaznenim djelima iz čl. 328. st. 1. i čl. 329. st. 1. toč. 2. u vezi s čl. 326. st. 1. KZ/11, pod toč. II. je utvrđeno da taj iznos predstavlja imovinu Republike Hrvatske te je pod toč. III. optuženiku naloženo da taj novčani iznos uplati na račun državnog proračuna Republike Hrvatske u roku od 15 dana od pravomoćnosti presude, te je određeno da se u javnim upisnicima izvrši upis prava u korist Republike Hrvatske.

Na temelju čl. 148. st. 1. i st. 6. i čl. 145. ZKP/08 opt. X. H. je djelomično oslobođen obveze plaćanja troškova kaznenog postupka iz čl. 145. st. 2. toč. 1.-5. ZKP/08, a obvezan je platiti paušal iz čl. 145. st. 2. toč. 6. ZKP/08 u iznosu od 10.000,00 kn.

Protiv te su presude žalbe podnijeli Ured za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta (dalje: USKOK) zbog odluke o kazni s prijedlogom da se pobijana presuda preinači u odluci o kazni na način da se optuženiku utvrde strože pojedinačne kazne zatvora i slijedom toga i izrekne stroža jedinstvena kazna zatvora i opt. X. H., po braniteljici, odvjetnici Ž. K. T., zbog bitne povrede odredaba kaznenog postupka, povrede kaznenog zakona, pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja, odluke o kaznenoj sankciji i troškovima postupka, s prijedlogom Vrhovnom sudu Republike Hrvatske da pobijanu presudu preinači i da se opt. X. H. oslobodi od optužbe, ili da pobijanu presudu ukine i predmet vrati prvostupanjskom sudu na ponovno suđenje.

Odgovor na žalbe nije podnesen.

Spis je, u skladu s odredbom čl. 474. st. 1. ZKP/08, dostavljen Državnom odvjetništvu Republike Hrvatske.

Žalba USKOK-a je osnovana, a žalba opt. X. H. nije osnovana.

Optuženi X. H. u žalbi na paušalan način tvrdi da je sud prvog stupnja počinio bitnu povredu odredaba kaznenog postupka iz čl. 468. st. 1. toč. 11. ZKP/08 jer da je izreka presude proturječna provedenim dokazima i da su razlozi o odlučnim činjenicama navedeni u presudi nejasni i u znatnoj mjeri proturječni, a u obrazloženju ne navodi u odnosu na koja je to utvrđenja izreka presude proturječna provedenim dokazima i kojim, odnosno koji su to razlozi o odlučnim činjenicama nejasni i proturječni.

Nadalje, optuženik tvrdi da je počinjena citirana postupovna povreda jer da presuda ne sadrži razloge o odlučnim činjenicama u pogledu njegove kaznenopravne odgovornosti i da se stoga presuda ne može ispitati, ali niti u odnosu na ovaj prigovor ne konkretizira u odnosu na koja utvrđenja u vezi njegove krivnje (kaznenopravne odgovornosti) su u presudi izostali razlozi.

Protivno ovim nekonkretiziranim tvrdnjama žalitelja izreka pobijane presude je jasna, nije proturječna sama sebi, niti razlozima presude, presuda u obrazloženju sadrži razloge o krivnji (str. 62., odlomci 5.-7., i str. 63., 1. odlomak) i svim drugim odlučnim činjenicama, a ti razlozi nisu ni nejasni, niti su u znatnoj mjeri proturječni.

U biti kroz ovaj prigovor o nejasnosti i proturječnosti razloga žalitelj zapravo prigovara pravilnosti utvrđenog činjeničnog stanja. Naime, kada on tvrdi da sud prvog stupnja nije valjano ocijenio iskaze svjedoka J. G., R. J., O. I., I. K. i S. P., jer da iz njihovih iskaza proizlaze drugačiji zaključci, on na taj način nastoji dovesti u sumnju ispravnost činjeničnih utvrđenja suda prvog stupnja te se radi o činjeničnim, a ne postupovnim prigovorima. Stoga će o tim prigovorima očitovanje uslijediti u okviru žalbene osnove pogrešno i nepotpuno utvrđeno činjenično stanje.

Jedini konkretni prigovori iz ovog dijela žalbe koji se odnosi na žalbenu osnovu bitne povrede odredaba kaznenog postupka opt. X. H., a koji su doista postupovnog karaktera, odnosi se na tvrdnju da mu je povrijeđeno pravo da se služi albanskim kao materinjem jezikom i prigovor kojega je istaknuo u okviru žalbene osnove pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja, da su predmetna kaznena djela počinjena na području Republike Srbije a ne na području Republike Hrvatske, pa da se postavlja pitanje nadležnosti za suđenje od strane Županijskog suda u Osijeku.

U odnosu na povredu prava na služenje materinjem jezikom, optuženik tvrdi da mu je to pravo onemogućeno jer mu je optužnica prevedena tek nakon pravomoćnosti optužnice, odnosno godinu dana nakon podizanja optužnice, te da je time počinjena bitna povreda odredaba kaznenog postupka iz čl. 468. st. 1. toč. 3. ZKP/08.

Međutim, o ovoj bi se povredi radilo, a što proizlazi iz izričitog zakonskog teksta odredbe čl. 468. st. 1. toč. 3. ZKP/08, samo ukoliko bi optuženiku protivno njegovom zahtjevu bilo uskraćeno da se na raspravi služi svojim jezikom i da na svojem jeziku prati tijek rasprave. Dakle, evidentno je da je povreda ograničena isključivo na fazu rasprave, a ne neki drugi stadij kaznenog postupka.

Prema tome, okolnost da je optuženiku optužnica prevedena s hrvatskog na albanski jezik naknadno, a to očito iz razloga jer je optuženik tek na pripremnom ročištu koje je održano 20. rujna 2018. zatražio da mu se dostavi prevedena optužnica, što je i učinjeno, dok niti u odgovoru na optužnicu (list 4886.-4887.), niti na sjednici optužnog vijeća koja je održana 7. kolovoza 2018. (list-5230.-5233., na kojoj je u nazočnosti branitelja optuženik, dapače, izjavio da razumije hrvatski jezik i da mu ne treba pomoć tumača za albanski jezik), ovu okolnost nije isticao kao spornu, nije relevantna i stoga se ne radi o povredi iz čl. 468. st. 1. toč. 3. ZKP/08.

Optuženik je nakon što je na pripremnom ročištu tražio sudjelovanje tumača, u daljnjem tijeku ovog kaznenog postupka na raspravi imao pravo služiti se albanskim jezikom, jer mu je na raspravi osigurano pravo na usmeno prevođenje uz pomoć tumača, a pisane odluke suda su mu bile prevedene, tako da nema govora o tome da je počinjena citirana povreda odredaba kaznenog postupka.

Jednako tako je promašen prigovor da za predmetna kaznena djela nisu nadležna sudbena tijela Republike Hrvatske jer nema nikakve dvojbe da je mjesto počinjenja kaznenih djela, u smislu odredbe čl. 9. st. 1. i 2. KZ/11, opisano u izreci pobijane presude teritoriji Republike Hrvatske na koji su ilegalno ubacivani strani državljani, tako da se radi o kaznenim djelima koji potpadaju pod kazneno zakonodavstvo i jurisdikciju Republike Hrvatske.

Prema tome, sud prvog stupnja nije počinio bitne povrede odredaba kaznenog postupka na koje ukazuje optuženik u žalbi, kao što nije počinio niti bilo koju drugu postupovnu povredu iz čl. 476. st. 1. toč. 1. ZKP/08 na koje drugostupanjski sud pazi po službenoj dužnosti.

Optuženik u dijelu žalbe u kojem obrazlaže osnovu pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja ponavlja tvrdnje iz obrane o tome da su svi svjedoci potvrdili da on nije organizator zločinačkog udruženja koje se bavilo ilegalnim prebacivanjem državljana Kosova, da od 13. listopada 2016. nije bio u Republici Hrvatskoj i da se vratio tek 3. svibnja 2017., da su glavni organizatori bili J. G. i R. J., da je nejasno kako je utvrđeno da je po svakom ilegalnom prebačenom državljaninu ostvarivao po 2.000,00 eura jer kod njega pretragom nije nađena nikakva količina novca.

Međutim, svim tim prigovorima optuženik nije niti u najmanjoj mjeri doveo u pitanje pravilnost činjeničnih utvrđenja suda prvog stupnja.

Naime, u ovom kaznenom postupku je kroz čitav niz dokaza koji su pribavljeni kroz zakonito provedene posebne dokazne radnje nadziranih telefonskih razgovora optuženika i ostalih osuđenika koji su sudjelovali u počinjenju inkriminiranih radnji, rezultatima tajne pratnje, kao i na temelju ostalih brojnih dokaza (telefonskih izlista, rezultatima pretrage mobitela i društvenih mreža, SMS poruka, evidencijama MUP-a Republike Hrvatske o obavljenim kontrolama vozila kojim su se osuđenici koristili, podacima MUP-a Republike Srbije o obavljenim kontrolama državljana Kosova prije ilegalnog prebacivanja, video nadzorima auto cesta kojim su se kretala vozila s ilegalnim državljanima, izvješća o zaticanju i uhićenjima stranca, rješenja o protjerivanju stranaca, pravilno utvrdio da je opt. X. H. organizirao i vodio zločinačko udruženje s ciljem kontinuiranog nezakonitog prebacivanja stranih državljana u Republiku Hrvatsku te je, uz svijest o zajedničkom djelovanju, znajući za cilj i kriminalne aktivnosti zločinačkog udruženja i u sastavu takvog udruženja sudjelovao iz koristoljublja u aktivnostima kojim se stranim državljanima omogućavalo da nedozvoljeno ulaze u Republiku Hrvatsku.

Sud prvog stupnja je nakon analize izvedenih dokaza koji se odnose na svaku točku izreke presude iznio razloge zašto nalazi dokazanim navode optužbe, a ne prihvaća obranu optuženika te iskaze svjedoka J. G., R. J., O. I., I. K. i S. P., koji su proturječni i neuvjerljivi i u potpunoj suprotnosti s navedenim materijalnim dokazima koji izravno terete optuženika.

Kraj takvog stanja stvari, kada su sve odlučne činjenice dokazane s potpunom izvjesnošću, promašen je prijedlog obrane o potrebi ispitivanja stranaca koji su bili ilegalno prebacivani u Republiku Hrvatsku i prigovor optuženika da kod njega nikakav novac nije nađen. Iz istih razloga nije osnovan prigovor ovog optuženika da cijelo inkriminirano razdoblje nije bio u Republici Hrvatskoj jer je sud prvog stupnja pravilno utvrdio da je on putem brojnih telefonskih razgovora i poruka organizirao i vodio (neovisno s kog mjesta) ovaj posao ilegalnog prebacivanja stranaca u Republiku Hrvatsku, te je uz to ispravno utvrdio i da je opt. X. H. i osobno sudjelovao u prebacivanju tih osoba mimo graničnih kontrola.

Vežano uz prigovor opt. X. H. da je sud prvog stupnja pogrešno utvrdio da je on kazneno djelo opisano pod toč. e. izreke pobijane presude počinio u periodu od 4. do 5. svibnja 2017. jer da je bio uhićen na području grada O. 4. svibnja 2016., treba istaći da se radi

o dijelu inkriminacije u kojoj je on bio organizator ilegalnog prebacivanja 19 stranih državljana, koja je otkrivena 5. svibnja 2017., kada je policija u blizini naselja Z. G. zatekla Ž. N. koji je sudjelovao u prebacivanju čamcem 16 stranaca iz Republike Srbije u Republiku Hrvatsku. Stoga okolnost da je ovaj dio predmetnih inkriminacija otkriven nakon što je opt. X. H. dan prije bio s tri strana državljana uhićen u O. uopće nije relevantno u kontekstu njegovog sudjelovanja kao organizatora u počinjenju i ovog dijela inkriminacije.

U odnosu na okolnost načina utvrđivanja visine naknade koja se naplaćivala po stranom državljaninu sud prvog stupnja je na temelju rezultata nadziranih telefonskih razgovora (prvenstveno onog između A. G. i A. H. te iz citiranih presuda na temelju priznanja) potpuno pravilno zaključio da se radi o svoti od 1.000,00 eura po osobi, a kako je u pitanju ukupno 48 stranih državljana koji su bili ilegalno prebacivani u Republiku Hrvatsku, radi se o svoti od 48.000,00 eura, što u kunsnoj protuvrijednosti iznosi 355.516,08 kn. Za sva ova utvrđenja sud prvog stupnja je u obrazloženju presude (str. 63., zadnji odlomak i str. 64. 1. odlomak) iznio jasne i logične razloge koje u cijelosti prihvaća ovaj drugostupanjski sud jer se radi o valjanoj argumentaciji koja se temelji na naprijed navedenim dokazima.

Optuženik u žalbi, osporavajući potpunost (u biti pravilnost) utvrđenog činjeničnog stanja, tvrdi da su telefonski razgovori koji su preslušani na raspravi bili nerazumljivi, nerazgovjetni i nepovezani i da je sud prvog stupnja neosnovano odbio dokazni prijedlog obrane da se provede telekomunikacijsko vještačenje.

Međutim, nakon što je završeno potpuno preslušavanje svih snimljenih razgovora, na ročištu glavne rasprave održane 25. travnja 2019. (list 5406/II) optuženik je izjavio da nema primjedbi na preslušane telefonske razgovore i provedene dokaze.

Sud prvog stupnja je na raspravi odbio kao neprikladne i odugovlačeće optuženikove dokazne prijedloge da se ispita „bilo koja“ od osoba državljana Kosova koji su bili ilegalno prebacivani i da se ispituju svjedoci A. Z. i K. S., i to je odluke i obrazložio u pobijanoj presudi, ali nije odbio prijedlog za telekomunikacijskim vještačenjem, niti je o tome mogao u obrazloženju iznositi razloge jer optuženik takav prijedlog prije završetka rasprave nije niti isticao, već je u završnom govoru naveo da su preslušani razgovori nerazumljivi.

Iz navedenog slijedi da je u pitanju potpuno neosnovan prigovor kojim se neuspješno nastoji dovesti u pitanje pravilnost utvrđenja suda prvog stupnja koja se temelje na rezultatima nadziranih razgovora, a koji u potpunosti korespondiraju sa svim ostalim dokazima na kojima se temelji pobijana presuda.

Iz svih naprijed navedenih razloga nije osnovana žalba optuženika zbog pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja.

Optuženik se žali zbog povrede kaznenog zakona, ali ovu žalbenu osnovu ne obrazlaže i ne navodi u kojem je to pitanju iz čl. 469. toč. 1.-6. povrijedio kazneni zakon. Stoga je ovaj drugostupanjski sud u tom pravcu pobijanu presudu ispitao po službenoj dužnosti na temelju čl. 476. st. 1. toč. 2. ZKP/08 te je utvrdio da sud prvog stupnja nije na optuženikovu štetu povrijedio kazneni zakon.

Optuženik se neosnovano žali zbog odluke o kazni navodeći da mu je izrečena enormno visoka jedinstvena kazna zatvora u trajanju od čak četiri godine.

Međutim, protivno toj proizvoljnoj i ničim argumentiranoj tvrdnji optuženika, u pravu je USKOK kada tvrdi da su i pojedinačno utvrđene i jedinstvena izrečena kazna zatvora preblage i da neće ispuniti svrhu kažnjavanja.

Naime, USKOK opravdano ukazuje da je optuženik specijalni povratnik na kojega pravomoćno kazne zatvora koje su mu zbog istovrsnih kaznenih djela izrečene presudama Okrožnog sodišća Murska Sobota od 19. studenog 2015., broj K-41006/2015 i Općinskog suda u Vukovaru od 8. lipnja 2016., broj K-219/2016, nisu imale utjecaja, kao i da je predmetno kazneno djelo učinio nakon što mu je mjera istražnog zatvora koji mu je određen u predmetu K-Us-3/2016 (koji je vođen zbog istovrsnih kaznenog djela iz čl. 328. st. 1. i čl. 329. st. 1. toč. 2. KZ/11 i za koja je pravomoćno osuđen na jedinstvenu kaznu zatvora u trajanju od pet godina i deset mjeseci) zamijenjena jamstvom nakon čega je 13. listopada 2016. pobjegao i upustio se ponovno u činjenje istovrsnih kaznenih djela, ovaj put u ilegalnom prebacivanju čak 48 strana državljana.

Prema tome, upravo ta upornost optuženika ukazuje da je kod njega bez obzira na prijašnju osuđivanost formirana čvrsta kriminalna odlučnost da se bavi ovakvim nezakonitim djelatnostima, iako se radi o teškim kaznenim djelima za koja su zapriječene visoke zatvorske kazne (od jedne do pet godina zbog kaznenog djela iz čl. 328. st. 1. i od jedne do deset godina zbog kaznenog djela iz čl. 329. st. 1. toč. 2. KZ/11), tako da je takvom izrazito pogibeljnom počinitelju potrebno izreći rigorozniju društvenu osudu od one koja mu je izrečena u prvostupanjskoj presudi.

Iz navedenih je razloga, prihvaćanjem žalbe USKOK-a pobijana presuda preinačena na način da je opt. X. H. za kazneno djelo iz čl. 328. st. 1. KZ/11 utvrđena kazna zatvora u trajanju od dvije godine, a za kazneno djelo iz čl. 329. st. 1. toč. 2. u vezi s čl. 326. st. 1. KZ/11 kazna zatvora u trajanju od četiri godine i šest mjeseci te je uz primjenu čl. 51. KZ/11 osuđen na jedinstvenu kaznu zatvora u trajanju od šest godina. Pri tom je ovaj sud imao u vidu pravilno po prvostupanjskom sudu utvrđene olakotne okolnosti (obiteljske prilike) i otegotne okolnosti (velika kriminalna količina i upornost).

Ta je kazna zatvora primjerena i ona će, po ocjeni ovog drugostupanjskog suda, optuženika konačno odvratiti od daljnjih činjenja kaznenih djela, a i svim će ostalim građanima ukazati na neprihvatljivost ovakvog ponašanja i na pravednost kažnjavanja.

Optuženi X. H. presudu prvostupanjskog suda pobija i zbog odluke o troškovima postupka neosnovano navodeći da i u tom dijelu odluka prvostupanjskog suda nije obrazložena i da nije jasno na što se odnosi trošak paušalne svote u iznosu od 10.000,00 kn, kao i da zbog okolnosti da je bio u istražnom zatvoru nije u mogućnosti platiti troškove na koje je presuđen.

Međutim, sud prvog stupnja je i u ovom dijelu u obrazloženju presude iznio jasnu argumentaciju navodeći da je oslobodio od obveze plaćanja dijela troškova ovog kaznenog postupka iz čl. 145. st. 2. toč. 1. do 5. ZKP/08 zbog lošeg imovinskog stanja i obveze uzdržavanja djece i nezaposlene supruge, ali ga je imajući u vidu složenost i trajanje ovog

kaznenog postupka presudio na platež paušala u navedenom iznosu. Ukoliko optuženik ne bi mogao platiti troškove kaznenog postupka na koje je presuđen, predsjednik vijeća ga, u smislu odredbe čl. 148. st. 6. ZKP/08, može posebnim rješenjem osloboditi od dužnosti te naknade.

Iz svih navedenih razloga, na temelju čl. 486. st. 1. i čl. 482. ZKP/08, odlučeno je kao u izreci.

Zagreb, 19. veljače 2020.

Predsjednica vijeća:
Vesna Vrbetić, v.r.